

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo
Katol. Tiskarna, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 161.

V Ljubljani, v torek 17. julija 1900.

Letnik XXVIII.

Preobrat?

Pod tem naslovom je v soboto »Linzer Volksblatt« objavil naslednji članek:

»Z Dunaja se nam poroča, da so člani parlamentarne komisije bivše desnice od češke strani dobili vprašanje: Pod katerimi pogoji bi bila mogoča obnovev desnice? Mi sodimo, da to vprašanje na parlamentarno komisijo ni le na videz, ampak da je resno. Mi z veseljem pozdravljamo to znamenje boljših razmer, ker je mogoče, da se zopet najde stara desnica, in ker ta rešitev ne potrebuje drugih sredstev. Nagibov, iz katerih hočejo Čehi predrugačiti svojo taktiko, nočemo preiskavati. To so mogli tem laglje storiti, ker so dosegli, kar so hoteli, da je namreč nemogoče vladati proti Čehom. Po tem vspehu Čehi nimajo pravega povoda, da bi nadaljevali obstrukcijo, to tem manj, ker obstrukcijska taktika nima za vso bodočnost zagotovila vspeha. Videli so, da jih zapuščajo dosedanja zavezniki in da jih od leve ne pozdravljajo novi prijatelji. In tako utegne priti, kar je tudi najboljše. Ali pa je obnovev desnice tudi lahko mogoča, tega si ne upamo takoj potrditi, dasi to želimo. Naša stranka je v najtežavnejših časih dokazala, da zna varovati zvestobo. Vseled znanih čeških dogodkov pa je morala naša stranka z ozirom na državne potrebe zapustiti stare zaveznike in po drugi poti skušati doseči svoj namen. Ako pa se stvari zasučejo v prejšnji tir, je naša stranka k temu pripravljena, seveda ne brez garancije, da more kot državna in nemška stranka tudi v bodoče ostati v zvezi desnice. Takov preobrat bi bil po naši sodbi tudi vladi všeč, ker brez drugih sredstev omogoči delovanje parlamenta. Pa tudi levica se ne more ustavljati tej rešitvi, ker je potem mogoča v zbornici mirna razprava o jezikovnem vprašanju. Levica se more pokazati kot državna stranka, ako odneha od svojih pretiranih zahtev in si zagotovi bistveno. Ako smo prav poučeni, je ta preobrat v zvezi z nastopom dr. Ebenhoča, ki se ne zmeni za razne napade. Naj bi se posrečila zveza, da dobi država, kar je države.«

Mi sicer ne vemo, ali češki poslanci iščejo starih zaveznikov ali ne, a značilno je, s kolikim hrupom nemško-liberalna glasila pobijajo že samo vest o mogoči obnovitvi prejšnje desnice. V prvi vrsti se stara dunajska židinja repenči, češ, da se nemška katoliška ljudska stranka kar vsiljuje Čehom. Z vsem ognjem užaljene samozvesti roti nemško levico, da se oboroži in stopi v bojne vrste proti — novi večini desnice. Ako se pl. Körber predrne pospeševati obnovev prejšnje večine, pravi dalje »N. Fr. Fr.«, potem pojde pot grofov Taaffeja, Badenija in Thuna. Nemci kot eden mož zopet zagrabijo za orožje, da onemogočijo večino desnice. S to večino je parlament nemogoč in zamotane razmere bi se le še poostriale.

V istem smislu pišejo graška »Tagespost« in sorodna jej glasila. Wolfov list pa modruje, da bi obnovev prejšnje večine pomenila v prvi vrsti boj proti sedanji vladi in potem proti združeni levici. Vse kaže, da se levičarji boje preobrata, ki ne bi bil po njihovi volji in v njihovem zmislu. Od pl. Körberja z vso silo zahtevajo, da se vpreže v njihov voz in v lšlu pri vladarju prižge »solnčno luč za bodočnost«. Nemški liberalci so torej že skrajno nepotrpežljivi, ker še nimajo v žepu plačila za svoje heros-stratsko delo.

Pravo Ogorske na Bosno.

II.

Po bitki pri Mohaču (l. 1526), kjer je pal ogorsko-hrvatski kralj Ljudovit II., so se začele tudi na Hrvatskem hude zmešnjave. Hrvatski narod se je razdelil na dve strani. Ena se je oklenila Habsburžana Ferdinanda I., druga pa erdeljskega velikaša Ivana Zapolje. Obe te stranki ste bili prepričani, da ima vsaka pravico izvoliti si čisto svobodno svojega kralja. In po tem pravu ste se tudi ravnali.

Na zboru v Četinu je bil izvoljen za hrvatskega kralja Ferdinand, premda še takrat niso hoteli na Ogorskem niti slišati o Habsburžanih. In kaj je storila pri tej priložnosti Bosna in bosanski ban? Peter Keglevič je izročil precej po izvolitvi v Cetinu

Jajce in ves banat hrvatskemu kralju Ferdinandu. Bosna se je takrat smatrala kot del Hrvatske, a potemtakem je bil sprejet Ferdinand tudi za gospodarja Bosne. Da si je Ogorska takrat izvolila drugega kralja, ne bi mogel le ta nikdar po nobenem pravu Bosne zahtevati.

Ferdinand je postavil v Jajcu nemško posadko. Le ta je predala leta 1528. Jajce po malodušnej deseterodnevnej oblegi Turkom. Na ta način so dobili Turki tudi gornji del Hrvatske ter so tako postali gospodarji v celem Bosni, Hercegovini in enem delu Hrvatske.

Zgodovina Bosne pod turškim gospodarstvom je večna borba in krvavi upor. Velikaši bosanski so sprejeli vsi muhamedansko vero ter so tako ostali tudi dalje feudalni gospodarji v deželi. Na dunajskem dvoru so se sicer večkrat spomnili bosanske kraljevine, katera je pripadala po Hrvatskeji k ogorskeji kroni, ter so celo poskusili nekočlikokrat udariti z vojsko v Bosno, toda vselej brez pravega uspeha.

Ko je leta 1688. knez badenski Ljudevit pobil Turke na Bolgarskem, je prodril s svojimi četami tudi v Bosno ter osvojil Zvornik, Krapavo, Kazavo in Breški. Pri Banjaluki pa so ga Turki ustavili in pognali iz Bosne. Dve leti kasneje l. 1690., je premagal cesarski general Perčintija Turke pri Tuzli; pri tej priložnosti je pripeljal s seboj na Ogorsko frančiškane iz Gornje Tuzle in 3000 katolikov.

Leta 1693. je osvojil hrvatski ban Adam Bačani tri bosanske trdnjave: Vranograč, Novo Todorovo in Veliko Kladuše ter spravil ves kraj do gornje Une pod svojo oblast. Smeli pohod princa Evgena Savojskega je poznat. On se je spustil s 4000 konjiki in samo 2000 pešci, ki so bili veči del Hrvati, vse do Sarajeva. Stalnega uspeha ni bilo od teh pohodov. Omenjamo jih pa zato, ker so pri njih sodelovale skoraj samo hrvatske čete ter tudi tako dokazale hrvatsko pravo do Bosne.

Ko so kasneje krščanske vojske Turke sijajno zmagovale, so nastali tudi v Bosni čudni odnošaji. Na razbojniško življenje na-

vajeni muhamedanski živelj se ni mogel privaditi mirnega in delavnega življenja. Najmanje pa jim je bilo po volji turško gospodarstvo. Zveza, ki je vezala Bosno s Carigradom, je bila jako rahla in begi so razumeli izposlovati, da so postali neomejeni gospodarji v deželi. Ko je hotel sultan Muhamed II. pokončiti moč muhamedanskega plemstva, se je izcimil radi tega grozen upor. Vodja je bil stotnik iz Bosanske Gradiske, Husein-Berberliaga, tudi »zmaj Bosne« nazvan. Z velikim trudom se je posrečilo turškemu vezirju, da je upor zadušil. Huseinaga je pobegnil v Osek, kjer so z njim prav častno ravnale vojaške in civilne oblasti.

Za teh uporov so prehajale prav pogostoma bosanske razbojniške čete na hrvatsko stran ter tukaj požigale in plenile. Ker niso pritožbe avstrijske vlade imele v Carigradu nobenega uspeha, sta bila prisiljena generala Novak in Rukavina, da sta leta 1801 zasela bosansko krajino. Leta 1804 je zapovedal Rukavina požgati Tržac in Veliko Kladuše, in leta 1835 je razdejal general Waldstätten s svojimi graničarji Izačić ter v hudih bojih pobil turške čete. Te borbe in napadi so trajali skoraj do okupacije. Prelivali pa so kri le hrvatski vojak, pa saj je tudi pri poslednji okupaciji sodelovala večidel le hrvatska in slovenska vojska. V tridesetih letih bi se bila mogla Bosna lahko osvojiti. Takrat se je začelo na Hrvatskem širiti ilirstvo, ki je med ostalim pokazalo tudi na važnost hrvatskega državnega prava. Po tem pravu so tedanji domoljubi uvrstili tudi Bosno med hrvatske pokrajine. In zares se je že takrat hrvatska ideja v Bosni učvrstila, ter po tem takem ni ona nič novega v tej deželi, kakor bi to radi dokazali naši nasprotniki. Na žalost je iskala takrat Avstrija svoj velelastni položaj na Laškem in Nemškem, in ne na naravnih tleh, kjer je imela pripravljeno pot po hrvatskem državnem pravu.

Zmešnjave v Bosni pa tudi še tedaj niso prenehale, ko je Omer paša leta 1850 zadušil upor z grozovito krutostjo. V sedemdesetih letih je dosegla razdraženost med mohamedanci in kristijani svoj vrhunec. Raz-

LISTEK.

Svetnik.

Francoski spisal Paul Bourget. — Prestavil — a —
(Dalje.)

Ali ne preveva njih del misel o končni veliki pravičnosti, v katero je zavito človeško bitje? Stavl sem si — posledica stare razvade — ugovore za in proti, ki se jih ne more človek meni nič tebi nič otresti, kakor je menil najin gostitelj. Mislim sem na neizogibni zakon minljivosti, ki hoče, da vse izgine, tudi najboljše med človeškimi deli. Freske od Benozza so bile po preteku štiri stoletij odkrite, da po preteku nekoliko stoletij zopet izginejo, a takrat razdejane od neprizanesljivega zobu časa. Da, vse umrje, vse se začneja . . . Don Gabriel Griffi je ravnokar govoril o Basilidijcih, o njih zvitihi teorijah in o oholosti, ki je podlaga vsem herezijam. Ko sem proučeval znake aleksandrijske šole, sem se spomnil izredne, prese-netljive sličnosti med temi čudaki in med moralnimi boleznimi našega časa. Ali ni bil moj mladi tovariš živ dokaz tega, on, ki mi je s preziranjem, lastnim gnostikom, izrazil o razmerju med pisateljem in občinstvom na-

tanko isto sofisticno laž? Še vedno so mi odmevali njegovi koraki, — kaj ga je neki vznemirjalo? — dokler nisem po nasprotujočem si razmišljanju zatisnil oči. Ko sem se zjutraj zbudil, sem opazil pri vzglavju postelje preprostega Ludovika, ki je držal v rokah krožnik, na katerem je bila pripravljena mlečna kava. Skoro na to je vstopil menih v sobico:

»A, vrlo,« mi je zaklical s prijetnim nasmehom, »dobro ste počivali, ker ste razveljavili pregovor: Chi dorme, non piglia pesci. (Kdor spi, ne vjame rib.) Dobil sem namreč za vajin obed čisto sveže postrvi. Gospod Filip že zdavnej teka po gori. Ko sem se namreč o polusedmih vračal od maše, sem ga videl, kako je ročno plezal ob vasi navzgor kakor maček . . . Ko bode te vstali, bova šla pri belem dnevu obiskat Benozza . . . Gospod Filip se bo brez dvoma vrnil . . . Ogleдали si boste tudi samostansko knjižnico . . . O, ko bi vedeli, kako je bila še pred prvim razpustom pod Napoleonom I. bogata . . . a le potrpljenje, saj je upanje, da bomo zopet dobili teraso. Multa renascentur . . .«

Eno uro pozneje sem bil napravljen in sem že popil kavo, ki se mi ni preveč ustavljala, dasi ji je bila primešana cikorija. Na

to sva z redovnikom obiskala indijskega kralja Gondoforo ter smehljajočo se Devico. Don Griffi mi je pokazal tudi obednici, veliko in malo, knjižnice, kapele, ribnike, vodnjake, ozek vrt, kjer je gojil majhne ciprese, čakajoč prilike, da jih bo presadil. Filipa še vedno ni bilo. Ali je kam zasel ali pa je gojil do redovnika ono mržnjo, ki neizogibno vpliva na preobčutne živce, kakoršne je imel on? Vem, da me je to vprašanje bore malo brigalo, toliko manj, ker me je dražila njegova večna zbadljivost; ali ko sva se z redovnikom okoli osme ure vrnila s sprechoda po samostanu, me je dobesečno zadel strah vsled majhnega, a popolnoma nepričakovanega dogodka, ki sem mu bil povod, ne da bi o tem kaj slutil. Don Griffi se je ravnokar oprostil, ker me je moral pustiti samega do obeda. Knjig nisem imel pri sebi in z dopisovanjem sem bil tudi že pri kraju. Kaj pa, ko bi si ogledal še enkrat kolajne, sem mislil, in skoro poprosil redovnika za kovčeg, ki mi ga je takoj prinesel. Ko sem se v sobi ugodno razpoložil, sem začel razgibati papirnate zavitke enega za drugim, občudovaje tu profil z lovorjem ovenčanega cesarja, tam zopet Viktorijo. Ne vem, kako mi je prišlo na misel, da bi pogledal aureus Cezarja z glavo Antonija. Začel sem ga med

drugimi novci iskati, toda kljub vsemu naporu ga nisem mogel najti. Vzel sem vsako svetinjo posebej, a na nobenem zavitku ni bilo imena diktatorja. Napačno smo jih zavili, sem si rekel, in potrpežljivo vse razvil. Ali nikjer novca Cezarjevega in Brutovega tudi ne. Mislim, da nisem še nikdar v življenju občutil podobnega strahu. Srce mi je zastalo, ko sem opazil, da manjka dveh novcev, ki sta bila sinoči še tukaj in sta bila gotovo vredna dva tisoč frankov. Držal sem ju v roki in ju natanko opazoval kakor s povečevalnim steklom. Sam sem povedal redovniku približno ceno, in zdaj sta izginila. Upal sem, da ju je morda menih na moje pojasnilo položil na stran, da bi ju poslal v Piso ter se prepričal kakor hitro mogoče o njiju pristnosti. Zato sem tekkel v njegovo sobo, ne oziraje se na to, da ga bom morda motil. A bilo mi je nemogoče takoj uresničiti svoje podmene. Don Griffi je imel ravno opraviti z rudečelasim kmetom, ki mu je menda prinesel dolg plačat; držal je namreč v roki usnjato denarnico in s smešnoobžalujočim obrazom vlekel iz nje z žuljavo roko bankovce po pet in deset frankov. Redovnik mi je bral z obraza, da mu imam nekaj važnega povedati.

(Dalje prib.)

bojstva in umorstva so bila nekaj navadnega vsak dan. Kristjani niso mogli nič več prenašati zatiranja muhamedanske gospode. Vzdignili so se ter poprosili pomoči pri hrvatskem narodu. O tem sicer niso diplomati nič zapisali, ali gola resnica je, da so se borile čete hrvatskih sinov združene z ustaši za svobodo potlačenega naroda. V zagrebskih vojaških pisarnah bi se mogli najti o teh dogodkih gotovo zanimivi zapiski. Manje poznata pa je stvar, da je sprožil takrat nek zagrebski trgovec idejo, da se osnuje od enega dela Bosne in Hercegovine samostalna kneževina. Pa če se zdi se tako čudna ta ideja, bi se mu bilo morda vendar le posrečilo, da jo izvade, ko ne bi bil tako neoprezen ter zahteval tudi en del Hrvatske za to kneževino. Andrassy je vedel vse o tej ideji, saj se je posluževal z istim trgovcem pri dogovarjanju z bosanskimi ustaši.

Vsled nemirov je pribežalo na tisoče rodovin iz Bosne in Hrvatsko ter so bile tukaj vse ljubeznjivo sprejete. S početka je vse begunce vzdrževal hrvatski narod sam. Ko se je pa njih število jako povečalo, moral se je obrniti na zajedniško vladu. Vzdrževanje bosanskih beguncov je stalo državo avstroogersko čez 3 milijone goldinarjev. Vse to se je godilo pred okupacijo. Povsod so sodelovali Hrvati in Hrvatska je bila prva na udarcu pri vseh teh dogodkih. Mažari se pa pri vsem tem niso še ganili. V ogerskem državnem zboru so se poslanci odločno borili proti okupaciji Bosne, ker so instinktivno slutili, da bi se moglo z okupacijo Bosne oživitvoriti vsaj en del hrvatskega državnega prava, premda se je osvojenje podvzelo iz drugih povodov in pod drugim naslovom.

Grof Andrassy si je poiskal mandat za okupacijo od Evrope. Člen XXV. berlinskega dogovora se glasi: »Pokrajino Bosno in Hercegovino zasede in upravlja Avstroogerska. A ker vlada avstroogerska ne želi, da se preobloži tudi z vladu v sandžaku Novobazarskem, naj tamkaj tudi še za naprej vlada osmanska vlada. Vendar pa si pridržuje Avstroogerska, da more v celem daljavi onega dela starega vilajeta bosanskega držati posadke ter zidati ceste v vojaške in trgovske svrhe, da tako učvrsti nove politične odnose in svobodo prebivalstva«.

Grof Andrassy se ni pozval na hrvatsko državno pravo, ali ni omenil tudi nobenega prava Ogerske. To tudi ni bilo potrebno, ker takrat ni šlo za anektiranje, nego samo vsaj navidezno za začasno okupacijo. Tako ne nahajamo tedaj pri vseh dogodkih pred okupacijo niti sledu o kakšnem pravu Ogerske na Bosno.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. julija.

Češki protestni shod v Brnu. Istodobno z moravskimi Nemci so se sošli k zborovanju tudi moravski Čehi, ki so istakto v posebni resoluciji proglasili vladni jezikovni načrt za Moravsko nevsprejemljiv. Jezikovno vprašanje na Moravskem se more rešiti potom pravne akcije mej Čehi in Nemci. Posl. Slama je obširno govoril o češki obstrukciji in pa o bivši parlamentarni večini, poslanec dr. Perek je pa govoril o moravskem pravnem odseku, katerega delovanje Nemci namenoma zavlačujejo. Shoda se je udeležilo do 1000 oseb. — Kakor dokazujeta nedeljska dva shoda, vlada ne sme uveljaviti jezikovnega načrta, da se ne bi zamerila jedni ali drugi stranki, in bo gotovo najbolje storila, da zaslisi obestranske zastopnike in načrt primerno spremeni.

Nemški strankarski shod v Brnu se je vršil, kakor je bilo napovedano, minulo nedeljo opoldne ob baje ogromni udeležbi iz vseh delov dežele. Raz nemškega doma, v katerem se je vršilo zborovanje, so vihrale tri zastave v »nemških« barvah. Shodu je predsedoval deželni glavarja namestnik dr. Fux, navzoči so pa bili mej drugimi poslanci dr. Gross, Haase, dr. Menger. V ime mesta je shod pozdravil župan vitez Wieser, d'Elvert je pa na to spustil dolgo govoranco o Koerberjevem jezikovnem načrtu za Moravsko, o političnem položaju sploh sta pa govorila dr. Gross in neki Röhrer, ki je tudi prebral fulminantno resolucijo, ki je bila kajpada vsprejeta z znanim pragermanskim navdušenjem. Resolucija izjavlja, da je vladni jezikovni načrt za

Moravsko popolno nevsprejemljiv, ker se s tem ne ustreza nemški zahtevi glede nemščine kot notranje uradnega jezika in se češčini priznava preveč (!) predpravico. Strankarski shod torej pozivlja nemške poslance, naj z vsemi sredstvi skušajo preprečiti uresničenje tega zakona. Jezikovno vprašanje se more le tedaj rešiti ugodno, ako se zagotovi nemščini kot državnemu (!) jeziku v armadi in upravi primerna veljava. Shod izreka zupanje nemškim poslancem in jim naroča, naj izposlujejo tudi pri ostalih nemških strankah, da se bodo potom zakona in ustave borile za nemške pravice. — Po shodu je bil banket za nemške kmete, pri katerem je poslanec dr. Lecher spustil »eine zündende Ansprache« in je mej drugim rekel, da Nemci ne marajo, »da bi veliki nemški cesar postal mali češki kralj«. Druge nesreče pa ni bilo na tem shodu in niti Koerberju ni vtil primernega strahu.

Nemški „volkstag“ v Olomucu sklicujejo vodivne osebe nemške ljudske stranke in Schönererjanske skupine za Moravsko na dan 22. t. m. Podpisani zastopniki s posebnim oklicem bobnajo na ta shod vse moravsko nemštvo, da v drugem deželnem nemškem glavnem mestu protestuje proti jezikovnemu zakonu za Moravsko. To bo drugi shod, na katerem bodo nemški zastopniki hujskali nemški narod proti Koerberjevemu jezikovnemu načrtu. Sledi jih jim gotovo še več, a nihče jim ne bo pripisoval kakega večjega pomena.

Nemški soc.-dem. — za Kitajce. Mej tem ko se ves omikani svet zgraža nad nečloveškim dejanjem kitajskih bokserjev, ki more Evropejce samo radi tega, ker so tujci in kristjani, zagovarja njih početje berlinski »Vorwärts« ter dokazuje, da se prav godi tujcem, ko jih more Kitajci, češ za kaj pa ne puste pri miru Kine in nje prebivalstva. Umora poslanika Kettelerja je vzrok nemška vlada in državni zbor, ker sta ugrabila Kitajcem Kiao-Čau. Ravno tako, kakor soc.-dem. govore tudi Kitajci, češ kaj nam vsiljujete kulturo, ko je ne maramo. Soc.-dem. menda mej drugim grozno jeze sijajni uspehi katoliških misijonarjev, ki so prinesli deželi pravo kulturo.

Kdo je provzročil nemre v Kini? Po najnoveji izjavi berlinskih protestantov so temu krivi sami katoliški misijonarji, pred vsemi pa škof Anzer, ki je baje prisilil nemško vladu, da je najela Kiao-Čau. Ko bi tega ne bilo, bi se Kitajci ne bili uprli. Kako lažnjiva je ta trditev, pač ni treba dokazovati, ker je povstaneke revolucije znan vsakomur, kdor sploh kaj ve o Kitajcih. Protestanteje so samo izbruhnili na dan s to lažjo, ker jih grozno boli, da je cesar javno pohvalil katoliškega škofa, ki je opozarjal Nemčijo na preteče nevarnosti.

Knjige in časopisi.

»Dom in Svet« št. 14 ima sledečo vsebino: O lepoti. (Spisal dr. Fr. L.) [Dalje.] Dan se z mrakom v boju vnema. (Zložil Silvin Sardenko.) Spomini I, II, III, IV. (Zložil E.) Takšni so! (Povest. Spisal dr. Fr. D.) [Dalje.] O ta testament! (Novela. Spisal Podgoričan.) [Dalje.] Kam sedaj? (Spisal Ivo Trošt.) [Dalje.] Socijalni pomenki. (Piše dr. Ivan Ev. Krek.) [Dalje.] V logu. I. (Zložila Ljudmila.) Izprehodi po Slavoniji. (Spisal dr. J. Marinko.) [Konec.] — Književnost: Srbsko-hrvaška književnost. Ruska književnost. — Na platnicah. — Slike: Sv. Helena. (V Vatikanu.) (Slikal Paolo Veronese.) Slovensko društvo sv. Cirila in Metoda za Ely (Minn.) v Ameriki (zadaj katoliška cerkev iz l. 1894). Ilok v Slavoniji. Mitrovica v Slavoniji. (Fot. I. Singer.)

Petindvajsetletnica »Besede« slovenskih dijakov in prvi shod slovenskih stenografov v Žalcu dne 13. avgusta 1899. — To je naslov lični knjižici, katero je sestavil in izdal profesor Anton Bezenšek, tiskal D. Hribar v Celju. Cena 60 vinarjev; čisti dohodek je namenjen dijaški kuhinji v Celju.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. julija.

Osebnosti. Deželni računski ofic. 1. reda g. Ivan Kozjek je imenovan računskim revidentom. — Premješčen je poštni asistent g. A. Bučar iz št. Petra na Krasu v Ljubljano. — Poročnik Fr. Barborič

je od 97. pešp. je premješčen k 24. topnič. polku. — Umrli je sinoči v tukajšnji hiralnici g. Adolf Gestrin, upokojeni carinski nadoficijal.

Katoliški shod. »Narod« piše o najnovejšem ščuvanju štajerskih Nemcev zoper štajerske rodoljube: »Kar pišeta »Tagespost« in »Grazer Tagblatt«, je od konca do kraja izmišljeno, je od prve do zadnje črke sama laž. Pa kaj tem nemškim »Uebere Menschen« za jedno laž več ali manj, samo da se doseže namen na zgoraj in na spodaj«. Ta lista sta se o našem katoliškem shodu informirala iz »Slovenskega Naroda«, in »Tagespost« se sklicuje na »Fortschrittliche slovenische Presse«. O teh informacijah velja isto, kar je »Narod« sam obsodil z besedami: »Od konca do kraja izmišljeno, od prve do zadnje črke sama laž«. — Naš oklic na katoliški shod je v celoti objavil celovski »Mir«. — Naznanilo shoda je prinesel »Der Süden«. — Da se »Slov. Narodu« meša, smo že enkrat konstatirali. Sedaj smo potolaženi, ko smo zagledali ob koncu njegovih člankov o hrvaškem kat. shodu znano šifro: S. K. Ime njegovo znači za resničnost sledečih njegovih besed: »Kat. shod v Zagrebu! Bodi srčno pozdravljen! Razvil boš boj, razvil boš, moraš razviti liberalno strankarstvo in tudi socialistično v smislu socialne demokracije. Veselo bo gledati čez Sotlo, in če so še toliko neukretni prvi nastopi onih, ki se hočejo iz objemajev črnih osrečevalcev slovenskih narodov na jugu iztrgati. Tam doli so slovanske cerkve, ki nečejo pod papeštvo. Dobro je, da med te pride škuka rimskega popa. Naj si tudi ti bistrijo duševne zmožnosti. Lepo bo videti, še enkrat povem! Slovani na jugu vstajajo še-le tedaj, če začnejo gospodarske boje; le ti kaj veljajo, le ti spravijo narod višje, duševno in gospodarsko«. Tako prorokuje S. K.

Umrli je 14. t. m. pri sv. Lovrencu v Slovenskih Goricah župnik, častni kanonik č. g. Jakob Meško. Okolu 30 let je na fari neutrudljivo delal za blagor ljubljene naroda. Pogreb se je vršil večeraj ob 10. uri dopoldne. Naj v miru počiva blagi mož!

Sestanek slov. in hrv. abiturientov — policijsko zabranjen! Abiturientje hrvatskih in slovenskih gimnazij in realk so nameravali prirediti nekaj sestanek v Zagrebu, kjer bi se navduševali za skupne ideale. Včeraj se nam je brzojavno sporočilo, da je zagrebska policija oziroma Hedervaryjeva vlada sestanek prepovedala. Zopet imeniten čin že tolikrat proslavljane vlade hrvatske! Vidimo pa v tem dogodku nov dokaz, da ima zagrebska vlada posebna navodila, kako naj postopa napram Slovencem — in ta sapica pihlja seveda od daljne Pešte sem. Szell je zatrdil nekemu interpelantu v ogerskem drž. zboru, da bode skušal v bodoče preprečiti podobne sestanke, kakor se je vršil pred dvema letoma na Sušaku, kjer so zastopniki hrv. in slov. naroda govorili o skupnem delu. Pri lanski skupščini hrv. stranke prava na Brodu je dobila policija nalog, Slovence siloma odstraniti, ako bi se hoteli shoda udeležiti. Vlada gre pa v svoji gorečnosti še dalje; prepoveduje celo sestanek nekoliko mladih ljudij, ki so se hoteli govoriti in pozabavati. Smešno, presmešno bi bilo, če misli ogerska vlada, da bi bil sestanek v kateremkoli oziru nevaren. Par abiturientov bi spravilo s svojim shodom ogersko vladu iz tečajev! V resnici ve vlada sama, da je to res malenkostno, da je vsa njena bojazen namišljena, toda ona si je privzela namen, da z vsemi silami zabranjuje zblížavanje in medsebojno prijateljstvo obeh narodov. Dobro došel ji je v tem oziru tudi napovedani sestanek abiturijentski. A prepričana naj bode, da ne bodo take njene prepovedi prav nič kalile iskrenih bratskih odnosajev med nami in Hrvati.

Slomškova slavnost na Ponikvi. Ona društva, ki se nameravajo udeležiti velepomembne Slomškove slavnosti na Ponikvi, se prosijo, da svojo udeležbo naznanijo prej ko mogoče pripravljalnemu odboru za slavnost v Ponikvah. Društva naj vsaj 3 dni pred slavnostjo naznanijo udeležbo svojemu domačemu okrajnemu glavarstvu in celjskemu okrajnemu glavarstvu. Zveza za kranjske in primorske udeležence je tako ugodna, da se vse slavnosti lahko

udeležijo in se vrnejo ob pol 9. uri zvečer ali pa ob pol 1. ure po noči domov. Od železniške postaje do slavnostnega prostora je samo četrte ure hoda.

Petindvajsetletnica mature je praznovalo danes 19 gospodov, namreč: dr. Janežič, dr. Gregorič, dr. Bock, Šubic, Koblar, Ažman, Zupanec, Regen, Uršič, Potočnik, dr. Köröskényi, Lenarčič, Semen, Ravnihar, Zierherl, Trček, Zor, Sakser, Trobec. Sinoči so se bili petindvajsetletniki sešli k večerji na lepem vrtu sošolca primarija dr. Gregoriča. Razveselili jih je s svojo navzočnostjo tudi njihov nekdanji profesor g. Maks Pleteršnik. Danes zjutraj ob 7. uri so jubilanti napravili skupni izlet na Rožnik. Č. g. dr. Janežič je imel peto sv. mašo. Prekrasno so pele na koru gospodične Poljančeve in Peternelove iz Ljubljane in orgljal je g. učitelj Sachs. Navzoči ljubljancani so imeli pravi umetniški vžitek. Lepo je bilo videti mej petindvajsetletniki njihovega nekdanjega profesorja č. g. dr. Nejedlija, ki se je udeležil tudi zajutreka. Na obed so se odpeljali gospodje k sošolcu župniku Trčku v Šmartin pod Šmarno goro.

Novomeška c. kr. višja gimnazija je izdala koncem šolskega leta nemški »Jahresbericht«, ki ima na čelu nadaljevanje spisa Mih. Markiča »Studien zur exacten Logik und Grammatik«. Na gimnaziji je podučevalo 17 učnih močij. Maturu so zvršili 3 dijaki z odliko, (Kunc Jožef iz Nov. Mesta, Lohar J. iz Črnomlja in Zupančič J. iz Oteveca), devet jo je zvršilo z ugodnim vspehom, štirje so dobili ponavljalni izpit. Koncem šolskega leta je bilo na gimnaziji 225 dijakov, mej katerimi je bilo 214 Slovencev. Z odliko je dovršilo šolsko leto 25 dijakov, prvi red je dobilo 155 dijakov, ponavljalni izpit ima 15 dijakov, drugi red 23, tretji red 5. Radi boleznih bodeta pozneje izprašana 2. Šolnine so dijaki vplačali 4515 K. Ustanove so znašale 3292 K 80 h. in jih je imelo 19 dijakov. Obrtna nadaljevalna šola je imela 99 učencev. Prihodnje šolsko leto se prične dne 18. septembra.

Volilci šentjakobskega, trnoveškega in krakovskega okraja se uljudno vabijo na prijateljski sestanek, ki bode jutri v sredo, ob 8. uri zvečer v gostilni pri Virantu, kjer bode razgovor o jako važnih gospodarskih stvareh.

V tukajšnjo deželno bolnico so minuli mesec sprejeli 529 bolnikov, vseh skupaj jih je bilo 988. Od teh je ozdravelo 370, umrlo pa 35. Koncem meseca jih je še ostalo 322.

Češki obrtniki se gibljejo. »Zemská jednota řemeslnických a živnostenských společenstev v království Českém«, ki ima svoj sedež v Pragi, razpošila vabilo na obrtniški shod, ki bo v Pragi dne 28. in 29. septem. Razpravljalo se bo na tem shodu: O namenu in prospehu deželnih obrtnih organizacij, kako bode državno in deželno obrtno zakonodajstvo, o obrtnem šolstvu in omiki, o obrtnem časopisju, o starostnem zavarovanju, o pomenu slovanske vzajemnosti za obrtno gibanje. Posebej se vabijo k temu shodu Slovenci in Hrvati.

Z mariborske gimnazije. Na c. kr. višji gimnaziji v Mariboru je bilo koncem šolskega leta 476 dijakov. Odliko je dobilo 56 dijakov, 356 prvi red, 35 drugi in 13 tretji red, ostali imajo ponavljalno skušnjo. V petek zvečer je učiteljski zbor priredil odhodnico c. kr. šolskemu svetniku prof. I. Majcingerju, ki je po 44letnem vspešnem delovanju stopil v pokoj. G. prof. dr. Anton Medved je imel slavnostni govor. Umrli je v sredo učitelj risanja na gimnaziji Friderik Schuster v 50. letu svoje dobe.

Na ptujsko gimnazijo prideta poleg dr. K. Ozvalda še dr. I. Pichegger in dr. Jožef Zack. Imenoval jih je štajerski deželni odbor.

Reorganizacija poštarskega stanu Na Koroškem in Štajerskem je 120 poštarskih neernarnih poštinih uradov potom dekreta bilo imenovanih za uradnike ter so njih prejemki razdeljeni v dva razreda, od katerih ima prvi razred štiri in drugi dve stopinji. **Dan sv. Mohorja,** 12. t. m. se je v Celovcu slovesno obhajal. Po naročilu odbora družbe sv. Mohorja je bila ob 7. uri v cerkvi sv. Duha sv. maša, katero je daroval predsednik družbe, mil. g. prošt ir. drž. poslanec Lambert Einspieler. Petje

so oskrbeli gg. slov. bogoslovci. Sv. maše so se udeležili: družbeni odbor, uslužbenci tiskarne in bukvoznice ter mnogo celovških Mohorjanov. Uslužbenci tiskarne in knjigovoznice so imeli ta dan prosto.

Dijaška prenočišča kluba čeških turistov! Od »Slov. plan. društva« smo prejeli naslednje obvestilo: Na Češkem in Moravskem vzdržuje »Klub čeških turistov« že nekaj let prenočišča, namenjena potujočemu dijaštvu. Na Češkem jih je letos vredenih 109, na Moravskem 15, pripravljena so za časa šolskih počitnic v šolskih učilnicah, sicer pa v gostilnicah. Ležišča so, izvzemši onih v gostilnah, brezplačna, ona v gostilnah pa po najnižji ceni. Preskrbljeno je tudi za hrano, ki jo podajajo dijakom gostilničarji po izredno nizki ceni. Teh dobrot postane deležen vsak dijak, ki se izkaže za legitimacijo »Kluba čeških turistov«. Omoženo je s tem dijakom potovanje po Češki in Moravski ob najmanjših stroških. »Klub čeških turistov« opravičil je tudi »Slovensko planinsko društvo«, da izdaje legitimacije za študentska prenočišča na Češkem in Moravskem slovenskim dijakom, to z željo, da pospeši potovanje slovenskega dijaštva po čeških deželah in da privabi med Čeha slovenski naraščaj, ki naj spoznava češki narod. Odbor »Slovenskega planinskega društva« vabi s tem slovensko dijaštvo srednjih in visokih sol, ki bi hotelo potovati na Češko ali Moravsko, naj se zglaša pri njem za omenjene legitimacije. Oddajajo se iste brezplačno.

Vodstvo ljudske šole v Ribnici je izdalo ob koncu šolskega leta 1899/1900 »letno poročilo«. Razen običajne vsebine se nahaja v njem na prvem mestu odločen poziv: »Zidajte šolo!« Dasi radi pripoznavamo potrebo zdravega in svetlega bivališča za učitelje in učence, se mora vendar čuden dozdevati ta poziv, če se pomisli, da je bilo sedanje šolsko poslopje pozidano leta 1848 in razširjeno šele leta 1878. Smešna pa je trditev, da se stopnja izobraženosti ljudstva kacega kraja meri »po porabi mila in po zgradbi šole«. Če je ta trditev resnična, so naši Bizovci najbolj izobraženi ljudje na Kranjskem, ker porabijo mila na cente. Njih šolsko poslopje pa, dasi potrebi primerno, ni v nobenem razmerju z množico porabljenega mila v občini. — Na drugem mestu se nahaja račun o dohodkih in troških za spomenik rajnemu velezaslužnemu nadučitelju g. Jožefu Raktelju, ki je deloval 47 let na polju narodne omike in od teh samo v Ribnici 43 let. Sedanjemu ribniškemu gosp. nadučitelju gosp. Štefanu Tomšiču gre zahvala, da je z darovi ribniških faranov in nekaterih hvaležnih pokojnikovih učencev omislil vrlemu predniku skromen spomenik, ki naj priča o Rakteljevih zaslugah tudi še potomcem sedanjega roda.

Izlet »Slovenskega planinskega društva« na sv. Višarje v nedeljo dne 15. t. m. je bil zelo krasen. Poročilo je moralo radi nedostajanja prostora izostati iz včerajšnjega lista. Udeležilo se ga je 50 Ljubljancev in nekaj članov z Gorenjske. 13 izletnikov se je že v soboto popoldne ob 4. uri odpeljalo iz Ljubljane in dospelo zvečer ob krasnem vremenu in prijetnem hladu na Višarje. Drugi izletniki pa so se v soboto o polnoči odpeljali ter takoj odkorakali na goro. Prekrasno jutro je bilo, hladen sveži zrak je bil kaj ugoden za hojo in izletnikom pospešil korakanje. Do sedla hodili so v senci in od tam šele po solncu ter so prvi dospeli še pred sedmo uro do vrha, zadnji ob pol 8. uri zjutraj. Ob 8. uri so izletniki prisostvovali peti sv. maši. Mnogo izletnikov je poletelo tudi na divnega »Lovca«, na kojega so napravili prečastiti duhovniki »sv. Višarij, ki so za slovensko turistiko« zelo navdušeni, prav lepo planinsko stezo. Z Višarij in »Lovca« je bil krasen razgled. Večina izletnikov je dopoldne odšla po poti, po kateri vozijo sanke, in potem izletela še k divnim klanškim (Belopeškim) jezerom. Nekateri pa so ostali do večernega vlaka na gori, vsi pa so se zvečer povrnili v Ljubljano s željo, da bi »Slovensko planinsko društvo«, ki ima toliko simpatij prirejalo pogosto tako lepe izlete.

Štrajk ključavničarjev v Gradcu. Včeraj v ponedeljek so začeli stavko ključavničarji v Gradcu, če niso mojstri privolili zadnji hip v zahtevo delavcev, ki je gotovo

jako opravičena, da smejo za kosilo imeti poldrugo uro počitka, ker mnogi radi velike oddaljenosti skoro mirno kositi niso mogli. Mnogo manjših mojstrov je delavcem že prej radovoljno v tem ustreglo, le v večjih podjetjih odločno nasprotujejo gospodarji. Nadalje zahtevajo delavci tudi, da se ob sobotah delo že zaključí ob 5. uri popoldne. Ključavničarji so baje za ta boj dobro pripravljeni in svesti si končne zmage, le da ne bode taka, kakor ona, katero so mizarji pred kratkim v Gradcu dosegli ob istih zahtevah, da namreč dobijo sedaj na teden 1 gld. manj plače, ker štiri ure manj delajo.

Bumni staroverci v Gradcu bi za svoje pobožnosti radi imeli lepo malo cerkvico sv. Duha graške meščanske bolnice. Katoličani naj bi jo jim od slučaja do slučaja posodili. Za posredovanje so naprosili mestni svet in referent je njih željo tudi priporočal, »tem več, ker ima mesto do te cerkvice celo nekaj pravice.« No, občinski svet dal jim je šolsko sobo na razpolago.

Razstava sadja v Mariboru bode od 4. do 7. oktobra v proslavo 70letnega cesarjevega rojstnega dne. Razstavo priredi mariborska podružnica štajarske kmetijske družbe.

Razpuščen obč. zastop. Novoizvoljeni občinski zastop v Knittelfeldu na Štajerskem, v katerem je sedelo tudi 12 socialnih demokratov, je namestništvo razpuštilo, ker se volitve niso pravilno vršile.

Katoliški shod v Zagrebu, o katerem je pisal »Narod«, da ga je »sam Bog sklical«, se bo pečal z istimi vprašanji, kakor ljubljanski: z verskimi in socialnimi vprašanji. Uredba je ista: oba bosta trajala po tri dni in se v posvetovanjih razdelila v odseke. Zagrebški katoliški shod se začne dné 3. septembra.

Zanimivosti iz mestnega sveta tržaškega. V seji občinskega sveta tržaškega je svetnik dr. Venežian interpeliral o prodajanju pijač in jestvin v prostorih slovenske šole pri sv. Jakobu. Župan je rekel, da bode magistrat o stvari poročal namestništvu. Dr. Zanolla je zahteval, naj bodo uslužbenci tržaškega tramvaja italijanske narodnosti in če mogoče (!) avstrijski podaniki. Naznanilo se je, da se vrši proti občinskemu konjedercu preiskava, ker je baje prodajal meso crknjene živine za klobase. Občinski svet je odobril izdatek 672.560 kron za nove naprave v občinski plinarni in 36.000 kron za gradnjo tovarne v izdelovanje salmijaka.

Tovarna pogorela. V Trstu je pogorela tovarna mirolilničarja Fr. Mella v ulici Media. Ogenj, katerega je spremljalo strašno pokanje, se je videl daleč okolu. Škode je 200.000 K.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani bode imelo prihodnjo nedeljo sv. mašo na Rožniku ob 7. uri zjutraj. Pelo bode društvo novo krasno Sachsovo mašo. Prijatelji poštenega rokodelstva prihitite v nedeljo 22. t. m. zjutraj na Rožnik! — Poročali smo, da je bil novim društvenim starostom izvoljen g. Ložar. Dodatno objavljamo še imena izvoljenih odbornikov, ki so gg. Dobnikar Ig., Vehar Ig., Herman Jož., Reckziegel Ernst, Grad Anton. Želja naša je, da bi žile moči v odboru društveno življenje krepko poživile!

Za Vincencijevo družbo bo v četrtek 19. jul. zjutraj ob 6. uri sveta maša s skupnim svetim obhajilom in popoldne ob 6. uri občni zbor v Marijanišču.

Ljubljanske novice. Umrli je danes po noči gospa Apolonija Gostinčar rojena Brate, soproga delavskega tajnika Jožefa Gostinčarja, v 42. letu svoje dobe. Pogreb bode jutri ob četrti na 7. uro zvečer od delavskih hiš na Hranilnični cesti. Naše iskreno sožalje spoštovani rodovini! — Mesarja zaklati je hotel nek domobranski vojak v nedeljo. Mesar Janez Jenko iz Št. Vida nad Ljubljano je dobil z bodalom nekaj lukenj v svoje telo. — Gorelo je včeraj zopet pri svečarju na Karlovski cesti. V kratkem času je bil to pri svečarju že tretji ogenj. Zažgal je petletni J. Vrhovec, ki je menda tudi pri prejšnjih požarih udeležen. Pogorelo je pri novozgrajeni hiši postrešje. Škode je blizu 100 gld. Požarna bramba je bila brez svojega poveljnika hitro na mestu. Gospod Stricelj je iskal baje ogenj na Opekarski cesti. — Z elektriko ožgal si je

včeraj uslužbenec mestne elektrarne Alojzij Poeber obe roki. Držal je železno električno žico v rokah. — Pri asfaltiranju v Šelenburgovih ulicah si je Bunžek Ivan z gorečo smolo polil obe roki. — Ponesrečen biciklist. Komptcrist pri Zeschkotu Gartner Franc vozil je v nedeljo po noči iz Celja v Ljubljano. Mej vožnjo se je zaletel v mitniško pregrado pred Vranskim tako močno, da se je bicikelj razbil in se je tudi Gartner na rokah opasno poškodoval. Mitnica ni bila postavno razsvetljena, zato je moral iti Gartner z Vranskega v Celje peš. — Z lestve je padel pleskarski pomočnik Plevel Franc iz Bizovika in si izpahnil roko. — Ljubljanski prater je včeraj tako zmotil konja izvoškega Jurjeviča, da je zdirjal proti gugalnicam, a pri tem zavozil v kostanj ter je hlapca Tomaža Pevca pritisnil h kostanju. Pevc se je nekoliko poškodoval ter se mu je zdrobila ura. Tudi voz je bil poškodovan. — Iz Amerike na Žabjak je prišel mesar A. Paternoster. Hotel je domov k Devici Mariji v Polju, a mestni stražnik ga ni pustil, ker ima v Ljubljani prestatí še 4mesečno kazn. — Tatvina pri »fajmoštru«. Danes je ukradel 13letni Alojzij Vanino v gostilni pri »fajmoštru« na sv. Petra nasipu št. 13 denarnico od natakariče, v kateri je bilo 21 K 60 h. Denarnico je vrgel proč, denar je pa tat spravil doma. Tatu so že danes prišli in je oče mladega uzmoviča sam oddal denar. — Pretep. Radi neke palice so se včeraj zvečer stekli na Bleiweisovi cesti eden Žabkarjev vajenec in dva Rebkarjeva vajenca z dvema drugima ključavničarskima vajencema in dijaki ter je dijaka Šota nek vajenec zabodel z nožem ter ga močno ranil. Vsa tolpa se hladi na magistratu.

O kitajskih razmerah. Iz privatnega pisma posnamemo nastopno: Zares strašna poročila, ki prihajajo dan za dnem iz Kine, dajo mi povod, da vam napišem par vrstic. Glasom zadnjega telegrama, katerega smo dobili od sekcije, je nedvomno, da je bilo poleg civilnih Avstrijcev zadnje dni v Pekinu masakriranih tudi 28 moč vojne ladije »Zenta«, ki plava v kineških vodovjih. Žalostna usoda za moše, ki so zastavili svoje življenje v obrambo svojega bližnjega in izdahnili daleč, daleč od domovine, daleč od starišev in žena, daleč od svojih otrok. Ni ga bilo človeka, ki bi jim podal tolažbo za zadnjo težko pot. Branili so se junaško do zadnjega trenutka, dokler jim ni zmanjkalo živeža in streliva. Ti junaki v priprosti obleki tako, kakor v s zlatom obšiti napravi kapitana padli so za vero, padli so za rešitev svojega bližnjega in ne rečem preveč, če trdim, da jih s polno pravico lahko prištevamo mučnikom v izvrševanju svoje dolžnosti. — Med njimi so bili tudi fragnetni kapitan pl. Thoman, kadet baron Boyneburton in Dittrich.

Ženska zgorela. Iz Ročinja se poroča, da je sestra posestnika I. Ipavca prebrnila steklenico spirita, kateri se ji je vlij po obleki. Ker je imela v roki svetilko, je prišel spirit v dotiko z ognjem, zbok česar je bila revica v hipu v plamenu. Letela je k vodnjaku, da bi pogasila ogenj, a bilo je zaman. Zgorela je na njej vsa obleka in strašno opečena je po čurnih strašnih mukah izdihnila svojo dušo.

Ponarejevalca denarja. Mat. Kožar in Jurij Pirc iz Malenc, o katerih smo svojedobno poročali, da ju je oblast prijela radi sumnje ponarejevanja denarja, je sodišče oprostil, ker se je s pričami dokazalo, da je bila ovadba neresnična.

Utopil se je od sramote, ker je bil slab kosec, Jakob Kopic iz Babine grede dne 30. junija. Trava je bila zelo težka za kosnjo, Jakob je bil nekaj slabega zdravja in vrh tega tudi slab kosec, zato mu je šlo delo slabo izpod rok. Tovariši so se mu posmehovali. To si je pa vzel ubogi kosec tako k sreči, da je vrgel koso od sebe, hitel naravnost k Savi, se slekel in strmoglavil v vodo, kjer je utonil.

V Kolpo je skočila. Kakor nam poročajo iz Metlike, je pretečeno soboto zjutraj kmečka žena Marija Petrič, doma iz Rosalnica, skočila v Kolpo. Uboga žena je bila bolna nad 25 let. Zadnje mesece so že postale bolečine tako silne, da je bila vsa zmešana. Pred nekaj tedni se je že hotela tudi obesiti, a jo je mož še pravočasno rešil.

V Ameriko se je iz novomeškega okraja v prvi polovici tekočega leta izselilo 378 oseb.

Konji za Afriko. Angležem ogerski konji menda zelo ugajajo. Prišel bode zopet jeden parnik na Reko, da si natovori mažarskih kljuset, in sicer »Rembrand« iz Glasgowa. Doslej je v to svrhu prišlo na Reko že 12 angleških parobrodov.

* * *

V Pariz na razstavo je odšel v četrtek 12. t. m. incognito nadvojvoda Oton.

Dar Sienkiewiczu. Odbor za prireditve Sienkiewiczvega jubileja je kupil te dni Oblegorek, kateri se bode poklonil na dan jubileja slavljenemu pisatelju v dar. Posestvo Oblegorek ima 17 oral in hišo v krasnem gorskem kraju, oddaljeno 12 vrst od Kijeva. Velja 55.000 rubljev.

Novo delo Tolstega. »Brankovo kolo« poroča, da je grof Leo Nikolajevič Tolstoj spisal novo delo: »Suvremeno ropstvo«, t. j. »Moderno suženjstvo«. Pisatelj šiba tu sedanjo človeško družbo, zlasti življenje v meščanskih krogih in slika bedo delavskih stanov. Delo so čitali v malem zbranem krogu v Petrogradu in je napravilo silen vtisek.

Vohunstvo. Dne 9. avgusta se bode vršila obravnava radi vohunstva proti Sariju, bivšemu železn. uradniku in rezervnemu častniku, ki je baje izposloval za dve vnanji državi važne dokumente. Preiskava je trajala dva meseca in se je nenadoma na višje povelje zaključila. S Sarijem bode sedel na zatožni klopi tudi njegov oče, ki je na korist sinu krivo pričeval.

Leto 1901 — sveto leto. Rimski list »Voce della Verità« poroča, da je pri vsprejemu venezuelskih romarjev papež zagotovil vodnika-škofa, da bodo milosti svetega leta deležni tudi tisti, ki ne morejo letos v Rim, ker jim bo za to dana prilika »v prihodnjem letu, ki bo sveto leto za inozemlje«. Po celem katoliškem svetu, izvzemši Rim, se bo torej l. 1901 obhajalo jubilejno leto.

V 16 urah iz Bordeaux-a v Liverpool je preletel, kakor poroča »New-York-Herald« 10. julija golob, katerega so zjutraj ob pol 4. uri izpustili iz golobnjaka. Preletel je torej v 16 urah 585 milj, česar dosedaj še noben golob ni dosegel.

Od raznih strani. Občinski svet du najski je v svojem »nasprotstvu« do šole in izobrazbe pretekli petek sklenil zidati novo šolsko poslopje v Rudolfsheimu. Dalje je sklenil sezidati mestni muzej. — Očeta umoril je v Zetenju na Ogorskem kmet Andrej Sikman. Pri košnji se je sprl z očetom ter je očetu s koso prerezal vrat. — Velik požar je divjal na Ogorskem v Tahi Totfalu. Pogorelo je 200 hiš, mej njimi tudi katoliška cerkev. Iz Praga se pa poroča, da je v Karezu in Mauth pogorelo 37 poslopij. 106 družin je brez strehe. — Proti vlečkam dam. Okrajni zastop Neubau na Dunaju je sklenil, na javnih vratih nabiti tablice, ki pozivajo dame, naj svoje vlečke na promenadah drže v rokah, ker občinstvo hodi v javne nasade po zrak, katerega pa kvarijo dame s prahom, ako vlečejo za sabo dolge vlečke. Tudi drugod bi bile umestne slične naredbe. — Za alkoholike se bode ustanovila v Petrogradu posebna klinika. Na Angleškem so osrečeni alkoholisti s posebnimi domovi, v katerih jim zdravijo pijanost. — Pariški svetovni razstavi se slabo godi. Pretekli teden je šlo v razstavi na boben 13 restavracij. Da bi razstava vspevala, bi potrebovala na dan 300.000 obiskovalcev. Razstavi prorokujejo finančni poraz. — Samomori milijonarjev so sedaj na dnevnem redu. V Genevi se je ustrelil milijonar Luciano Recagno. — Zepelinov zrakoplov bode koncem julija zopet poskusil svojo srečo. Grof Zeppelin je svoj zrakoplov znatno zboljšal ter se nadeja, da bode pri zopetnem poskusu skoro rešeno vprašanje, kako bi se dalo pluti po zraku.

Društva.

(Gospodarsko bralno društvo v Kozjem) priredi dne 29. t. m. popoldne ob 3. uri na vrtu gostilne Franca Guček izvanredni občni zbor s Slomšek-Preširnov slavnostjo in predavanjem potovalnega učitelja g. Belé-ta. Vspored se bode pozneje naznanil. Odbor prosi gg. pevce

celega okraja osobito v Pilštajnu, Podsedri in St. Petru prijaznega sodelovanja. — Rojaki! Pridite množično k tej slavnosti, ki vam bo razvedrilo in poduk.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ponikva, 17. julija. Ožji rojaki Slomšekovi so sklenili v proslavo stoletnice velikega rojaka zbirati doneske za ustanovo revnim dijakom.

Trst, 17. julija. V Moščenicah so pri občinskih volitvah v tretjem razredu zmagali Slovenci, v drugem in prvem razredu pa Lahi.

Dunaj, 17. julija. Na sestanku odposlancev avstrijskih trgovskih zbornic so sklenili ustanoviti avstrijsko trgovsko agenturo v Hamburgu.

Dunaj, 17. julija. Tu se je radi bede zažgal 75letni advokat dr. Adolf Pollak ter si zadela strašne opekline.

Dunaj, 17. julija. Vest o slučaju kolere na Dunaju se dementuje.

Praga, 17. julija. „Narodni Listy“ svari Körberja, naj se ne približuje levi, ker bi to povzročilo boj, kakoršnega Avstrija še ni videla.

Plzen, 17. julija. Volilci poslanca Dyka so obsodili mladočeško obstrukcijo.

Praga, 17. julija. Iz Pizeka prihaja vest, da so pri sprejemanju kaznjence zasramovali židovskega Hilsnerja, na kar se je Hilsner silno raztogotil ter se vrgel na kaznjence. Zdravniki sklepajo iz njegove razburjenosti, da je Hilsner abnormalen. Iz antisemitskih krogov se čujejo proti temu protesti, ker so pri prvi obravnavi Hilsnerja spoznali za normalnega, sedaj bi pa pred drugo obravnavo nakrat moral postati abnormalen.

Pariz, 17. julija. V Quimperu je umrl general Pellieux v dobi 54 let.

Peterburg, 17. julija. Iz Tiflisa se javlja, da je v okraju Karas potres uničil pet krajev in cerkva. Šest oseb je mrtvih.

Vojska na Kitajskem.

O zadnjih obupnih bojih Evropejcev v Pekinu, ki so se zatekli k angleškemu poslaniku, čegar palača je najdalje kljubovala napadom divjih bokserjev, poroča „Daily Mail“ v Londonu sledeče podrobnosti: Branitelji angleškega poslanništva so opetovano po noči in po dnevi napadli oblegalce. Prvi napad, ko je bil že vdrt del zidu, so res srečno odbili. Ko so poskušali drugi napad, sta prišla na bojišče s svojimi četami princ Čing in generala Wangwing-Čang ter napadla oblegalce pod vodstvom princa Tuana, ki so pa napad odbili, razpršili armado, ubili generala, princa Činga pa bržkone ujeli, ker ga pogrešajo. Proti večeru so se namnožile vstaske čete z armado generala Tunga in po noči so z vso silo udri v poslanništvo ter vse pomorili. Napadeni tuji so niti braniti niso mogli, ker jim je pošlo vse streljivo. General Tung je zapovedal z velikimi topovi streljati na poslanništvo. Poslopje je bilo kmalu v plamenu in vse je bilo uničeno.

Dunaj, 17. julija. Proti Kini odrineta še dve avstrijski vojni ladiji: križarka „Cesar Karol VI.“ in torpedovka

„Aspern“. Pehote za sedaj voj. uprava ne namerava odposlati.

Berolin, 17. julija. Wolfv urad poroča: Ruski admiral Aleksejev je s štabom došel v Tientsin.

Berolin, 17. julija. Povodom umora vseh poslanikov v Pekinu pozivlja „Tageblatt“ vse velesile, naj posnemajo zgled nemškega cesarja in napovedo Kitajcem maščevalno vojsko ter zahtevajo zadoščenja.

Pariz, 17. julija. „Temps“ poroča iz Shanghaija, da se guvernerji v Hupei, Hunan in Honan strinjajo s poveljem princa Tuana ter so že ukazali razdejati cerkve in pomoriti kristijane.

Bruselj, 17. julija. Protirevolucija pod vodstvom princa Tsinga napreduje, vendar je še gospodar položaja princ Tuan, ki je klanje kristijanov v Pekinu vodil osebno. Tuan je bil poročnik v nekem belgijskem polku. Število umorjenih kristijanov v Pekinu je najmanj 800. Evropske dame so imele pripravljen strup, da bi ga zavžile, predno pa dejo v roke generala Tung-Tuh-Sianga. Kitajci so dobili pred Tientsin znatne čete, sosebno artilerijo, ki prekosí evropsko. Podkralji Huan, Shansi in pa Kwangtsi so se pridružili bokserjem. Od raznih strani se poroča o umorih misijonarjev in krščenih Kitajcev ter o razrušenju cerkva. Iz Hungtau se poroča, da je bil ondi umorjen ondotni laški škof in mnogo duhovnikov. Tujcem prijazni Li-Hung-Tsang se posvetuje s tujci prijaznimi podkralji.

London, 17. julija. Iz Shanghaija brzojavljajo, da so 13. t. m. mejnarodne čete napadle domačinski oddelek mesta Tientsin, a so Kitajci napad zavrnili. Ubitih je nad 100 Evropejcev, ranjenih 40 Angležev, 60 Japoncev. Precejšnje izgube imajo tudi Rusi in Amerikani. Padla sta dva ameriška polkovnika in jeden ruski topniški polkovnik. — Iz Či-Fu pa poročajo, da so Evropejci zasedli mesto z velikimi izgubami.

Umrli so:

13. julija. Stanislav Zadnikar, pasarja sin, 1¹/₂ meseca, Sv. Petra cesta 66, meningitis basilaris.
14. julija. Irma Huth, lastnica ženskega učilnega zavoda, 64 let, Poljanska cesta 6, srčna hiba.
15. julija. Peter Japelj, kajzarja sin, 1 mesec, Črna vas 54, božjast.
16. julija. Franc Monfreda, kurilca sin, 1¹/₂ leta, Holzapfeinove ulice 11, jetika.
V otroški bolnišnici:
15. julija. Alojzija Šuštar, krojača hči, 1 mesec, splošna slabost.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 16. julija 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 7.76 do K 7.77
Rž za jesen	» 7.03 » » 7.04
Turšica za jul.-avgust	» 6.03 » » 6.04
» sept.-okt.	» 6.10 » » 6.11
Oves za jesen	» 5.51 » » 5.53

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

čas opazovanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celziju	vetrovi	nebo	padavina v 24 urah v mm.
16. 9. ura	741.0	22.2	sl. sever	jasno	
17. 1. zjutri	741.4	16.9	sl. svzh.	jasno	0.0
2. popol.	739.2	20.1	sl. jzh.	»	

Srednja večerajšnja temperatura 22.7° normale: 19.8°.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Dunajska borza.

Dné 17. julija.
Skupni državni dolg v notah 97.75
Skupni državni dolg v srebru 97.40
Avstrijska zlatna renta 4% 115.55
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron 97.55
Ogerska zlatna renta 4% 115.40
Ogerska kronska renta 4%, 200 . . . . . 91.1
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ. 171.4
Kreditne delnice, 160 glđ. 67.0
London vista 242.35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 118.55

Dné 16. julija.
3-2% državne srečke l. 1854, 250 glđ. 170.50
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ. 164.1
Državne srečke l. 1864, 100 glđ. 194.1
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron 95.70
Tisne srečke 4%, 100 glđ. 139.1
Dunavske vravnave srečke 5% 251.1

Poslano.

Gospodu

Fr. Moravus, izdelovatelj cerkvenih ur
Vaše blagorodje! v Brnu.
Ura, katero ste nam poslali l. 1898, gré ves čas izredno dobro, kar najbolj priporoča Vaše izdelke. Tudi jaz jih rad in dobre vesti priporočim slehernemu.
Župni urad Kienovec.

Blagorodni gospod!

Prav prijetno mi je, da se Vam morem prisrčno zahvaliti za cerkevno uro, katero ste nam poslali, kajti fino delo je in izvrstno gré. Ura je pravi umetov, izdelana natančno in trdno, cena zelo nizka. Iz srca želim, da bi se do Vas obrnili vsi, ki potrebujejo precizne javne ure. To bi pomoglo tudi naši domači industriji.
Župni urad Šebetejn.

Gospod **Fr. Moravus**, tovarnar za turnske ure v Brnu, je za našo farno cerkev izdelal jako solidno uro, s katero smo popolnoma zadovoljni. Priporočamo torej omenjeno tvrdko.

621 3-3

Župni in občinski urad Triebendorf.

650 1-1

Adolf Gestrin, naznanja v svojem in imenu sorodnikov pretužno vest o izgubi preljubega, nepozabnega očeta, oziroma brata, svaka in strica, gospoda

Jakoba Gestrin-a

o. kr. carinskega nadoficijala v pok.

kateri je danes ob 3/4 na 8. uro zvečer po dolgoletni mučni bolezni, večkrat previden s tolažili svete vere, udan v božjo voljo, v 62. letu starosti, preselil se v boljšo večnost. Pogreb predražega pokojnika vršil se boče v sredo, dné 18. julija, ob 5. uri od hiralnice, Radeckega cesta št. 11.

Dragi pokojni priporoča se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem v pobožni spomin in molitev.

Sv. maše za dušice se bodo brale v več cerkvah.

V Ljubljani, dné 16. julija 1900.

Venci se na lastno željo rajncega hvaležno odklanjajo in se na istega željo tudi ne bodo izdala posebna obvestila.

649 1-1

Tužnim srcem naznanjam v svojem imenu kakor tudi v imenu svojih otrok **Milčke, Anice in Ivančka** vsem sorodnikom in znancem, da je Vsemogočnemu dopadlo mojega nepozabnega soproga, oziroma očeta, gospoda

Ivana Bartl-a

nadučitelja

previdnega s sv. zakramenti za umirajočega, po dolgotrajni bolezni 16. t. m. ob 3/4 na 5. uro zjutraj v dobi 40 let poklicati k Sebi v boljše življenje.

Pogreb predražega pokojnika bo 18. t. m. ob 9. uri dopoldne na tukajšnje pokopališče. Pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

V Smartnem pri Litiji 17. julija 1900.

Josipa Bartl, roj. Kraje vdova.

Gostilna na račun

se oddaje na deželi (Gorenjsko) v lepem kraju, tik cerkve.

648 3-1

Kjé, se izvé pri upravnistvu »Slovenca«.

Malinčev sirup

lekarnarja Piccoli-ja

v Ljubljani

se prireja kar najskrbneje iz dišečih gorskih malinovitih jagod v srebrnem kotlu s pomočjo

para in je torej najbolj čist izdelek nepresežne kakovosti ter naj se ne zamejnjava z malinovitim sokom, ki je v prodaji in je navadno umetno prirejen, imajoč v sebi zdravju škodljive snovi in baker.

Steklenica z 1 kilo vsebine, pasterizovana, velja K 1.30. Razpošilja se tudi v pletenih steklenicah po 10, 20 in 40 klg. ter se 1 kilo zaračuna s K 1.10, 100 kilogr. = 100 kron.

Pletena steklenica s 3 kilogr. vsebine pošlje se franco po vsi avstro-ogerski monarhiji proti povzetju s K 5.30. 589 3

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napravu po 5 litrov likerjev: tropinovec, absinc, vermut, ruski pelinovec, češki liker, kimmel po 80 kr.; slivovec, rum, češnjevec, alaš, alpski liker po 85 kr. in konjak, benediktinec, chartreuse, plzanski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštini nakaznici, po pošttem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljavi pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst,

€12 50-4 Via Belvedere št. 23.

Katoliška bukvarna

v Ljubljani

priporoča:

Missale Romanum (v obliki male pôle) l. 1898, z najnovejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 43.20
2. V črnem usnji z zlato obrezo . . . . . K 44.40
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . . . K 50.—
Dobiti je ta misal tudi v še finejšem vezenju.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1898, z najnovejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 36.—
2. V črnem usnji z zlato obrezo . . . . . K 38.—
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . . . K 42.—
Dobiti je tudi v še finejši izdaji.

Cene veljajo s proprijem vred za katerokoli skofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih skofij: Ljubljanske, goriške, krške, lavantinske, poreško-puljske, tržaške in ogersko-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male pôle):

V črnem usnji z rudečo obrezo . . . . . K 6.60

V črnem usnji z zlato obrezo . . . . . K 7.44

Missae pro defunctis (v četvorki):

V črnem usnji z rudečo obrezo . . . . . K 5.16

V črnem usnji z zlato obrezo . . . . . K 5.76

Za one čast gospode, ki zaradi slabega vida, smejo vedno maševati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum caecotentium (v obliki male pôle):

V črnem usnji z zlato obrezo . . . . . K 19.20.

= Razglednice = barvotiskane, krasno

izvršene, dobivajo se pri knjigotrtzu Ant.

Národna noša Turku v Ljubljani,

na Dunajski cesti,

komad po 5 kr., razprodajalcem po zelo

nizki ceni.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah,

Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulnina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih papirjev in vestni svati za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.